

Virágtérkép, óraművel

A gerbera csak otthon tehetséges

Kész lazítás, úgyszólván öröm volt riportanyagot gyűjteni az újszegedi kertészetben, sok komoly teendő után... Csak úgy harsogott a klorofill mindenütt, „hét-százára” sütött a Nap, nyíltak a szegfűk, rózsáztak a rózsák. Hegedűs Antal, a kertészet vezetője, töviről hegyire bemutatta a két és fél hektárnyi fedett felületű telepet, ahonnan a szegedi virágboltok, s parkok növényállományának jelentős házada származik.

A nyáza házában megismertük a szivárogtató rendszerű öntözést. Hogy mi ez? Nos, adott egy tartály, mondjuk, másfél méter magasságban, ahonnan gravitációs úton folyik a víz a földcsövekbe, azok részein pedig az ágyásokba. A szegfűt csak úgy nevezzük kiemelt ágyáson lehet természetesen a fertőzésveszély miatt, s a fölösleges víz dréncsvőn keresztül könnyűszerrel elvezethető. Nincs túltartás, a talaj nedvességtartalma viszont állandó.

De gyerünk tovább... A szegediek üvegábrákban különféle bromeliák, s egyéb egzotikák láthatók, melyek nevét csak kelő latin műveltség birtokában tudjuk kimondani. Amott hölgyek válogatják a vágott szegfűt. Itt egy kazal fehér, ott két boglya piros... Fotóriporternak Nagy László, ősiporter-sajnálja, hogy a lap csak 258-tól lesz színes, addig csupán fekete-fehérben időzhat. Fehér szegfűt akad bősséggel, ám fekete tulipán csak elvétve...

Irány egy további üvegábrák. Miközben megyünk, Hegedűs Antal arról beszél, hogy évente 50–60 ezer egyenyrít telepítenek a Bálváros parkjaiba — például az Aradi vértanúk terére, a Széchenyi térre, mintegy 800 ezer forintért. Ha már szóba került a Széchenyi tér, föltétlenül elmondandó: volt már szebb is... A harmatcsapások ki volt ott rakva virágok Magyarországnak címre, sőt térképe is, a zordon Kárpátoktól a bőséges Adriáig. Ma a pénzhiány to-karékosabb megoldásokat helyezett előtérbe. Jelenleg árvácska plusz tulipán-összeállításban, illetve egynáriaktartásban, illetve forgó színteret ültetik be a parkot. Az árvácskát, tulipánt októberben beültetik, májusban kiszedik, ezt követik az egyenyrít, az első fagyokig, s kezdődik elől az egész.

Eddig jutottunk a beszélgetésben, amikor megérkezünk egy másik szegfűtelep. Néhány ágyásban jól látható a leveleket, szarát hervasztó gombafertőzés nyomai. A betegséggel szemben ellenálló fajta 30–40 százalékkal kevesebb virágot hoznak ugyan, mint a többi-

ek — de legalább nem kell tartani a kipusztulástól. Ezeket akarják hát természetesen, mondja a kertészvezető... A szomszéd üvegábrákban a szegfűk, rózsák, a kertészet vezetője, töviről hegyire bemutatta a két és fél hektárnyi fedett felületű telepet, ahonnan a szegedi virágboltok, s parkok növényállományának jelentős házada származik.

A gerberaházban színorgona fogad. A legpompásabb, legtöbb virágot hozó növények természetesen a cél — ezeket tehát úgynevezett „merisztéma”-szaporítással termesztik. Hogy kicsodával??? Nos, egyetlen sejtől gyakorlatilag korlátlan számban állítható elő új növény, igen rövid időn belül. Ezek tökéletesen azonosak az anyanövényekkel, maradéktalanul „átveszik” a kívánt tulajdonságokat. Tulajdonképpen génekben. Tulajdonképpen a válogatott növények ágyai... Föltehető a kérdés, nem lehet-e egyszerűbb másutt kinemesített fajtákat behozni, mint helyben kísérletezni az előállításal? Korántsem, a gerbera ugyanis roppant változékonyságú, rövid idő alatt alkalmazzuk az adott körülményekhez — s ezután már csak ott érzi

jól magát, ott borul virágba. Egy holland fajtát tehát lehet, hogy hiába hoznánk ide, az csak Hollandiában fejti ki teljes tehetségét. Ilyenek a növények...

A gerberák nem csak a termesztése, a nevelése sem hagyományos. A palánta alj nélküli virágcserepben kap helyet, amit földdel teli kénytelen megvárni a költség, ráadásul, farsztó is — talicskán kell a földet ki-behordani. De hát egyelőre nincs más megoldás. A gerberaházban színorgona fogad. A legpompásabb, legtöbb virágot hozó növények természetesen a cél — ezeket tehát úgynevezett „merisztéma”-szaporítással termesztik. Hogy kicsodával??? Nos, egyetlen sejtől gyakorlatilag korlátlan számban állítható elő új növény, igen rövid időn belül. Ezek tökéletesen azonosak az anyanövényekkel, maradéktalanul „átveszik” a kívánt tulajdonságokat. Tulajdonképpen génekben. Tulajdonképpen a válogatott növények ágyai... Föltehető a kérdés, nem lehet-e egyszerűbb másutt kinemesített fajtákat behozni, mint helyben kísérletezni az előállításal? Korántsem, a gerbera ugyanis roppant változékonyságú, rövid idő alatt alkalmazzuk az adott körülményekhez — s ezután már csak ott érzi jól magát, ott borul virágba. Egy holland fajtát tehát lehet, hogy hiába hoznánk ide, az csak Hollandiában fejti ki teljes tehetségét. Ilyenek a növények...

Farkas Csabai

A hosszú táv

Lélekben mindig készülnék a nemzeti maratonra. Lenyűgözött a több mint 42 kilométer, és a valószínűsíthetően messzebbre 4 ezer méterrel, talán csodálatos ezzel is magyarázható. Mindezen túl, feltehetően mégis a küzdelem ragadott meg a végén.

Este fél 7 felé járt, a város háza előtt már kialudtak a kandelaberek, az ünnepi lámpák, és egy szerves hangosan szentséget, hogy micsoda emberek vannak! Már rég mindenki lefotózta a távot, és egy szerencsétlen még mindig kint rojja a kilométereket az országúton. Felajánlották neki, behozták autóját, ne erőlködjön, felesleges a heroizmus.

A már nem fiatal — állítólag — NDK-futó kitartott a végsőkig. Hú maradt, a nagy olimpiai eszméje, nem adta fel, végigfutotta a távot. A sors kegyelméből — én annak nevezem — láthattam, miként teszi meg az utolsó néhány száz métert. Két rendőrautó fogta közre, azok kísérték. Ahogy feltűnt, innen-onnan feldübörgött a taps. A futó fellelegzett, és vászonsapkájával integetett. Mintha ölmet cipelt volna a lábán, de beért a célba.

Katartikus élmény volt. Számára mind az evidencia, amiről mi meditálunk, érdekes-e végigfutni a hosszú távot? Vagy megelégszünk az apró sikerekkel? És a kisebb akadályok láttán is megremegünk, megfutamodunk? Mintha nem lenne túlságosan divatos a hosszú táv! Az Országgyűlés szünetében beszélgettem az egyik molái képviselővel. Panaszkodott, eleget volt az egészről, belefáradt, nem jut ideje semmire, a választói akkor is szidják, ha lép, akkor is, ha nem. Egy ciklust végigfutott, és kivonul a közéletből. Pontosan olyan állampolgár akar lenni, mint bárki más.

Győzködtem mi lesz a várossal, ha ő is háttérbe lép az egésznek, ha elegánsan veszi a kalapját? Mondta, nem tudom meggyőzni, nincs ereje harcolni, értelmetlen a küzdelem. Ha esetleg még vállalna egy ciklust, hátha hálásabb lenne a jelen és az utókor! Nem sikerült meggyőzőm. Noha fiatalabban, bizonyíthatan, mire képes? Mintha túlságosan könnyen feladnánk!

Üresnek, felfengzősnek tűnhet most a kitalálást, a szívósságot emelgetni. Hajlunk a könnyebb ellenállás felé, minél inkább vissza akarjuk szorítani az erőfeszítéseinket. Talán egy kicsit, boldog az, aki tiltakozik a rásütött bélyegek ellen, aki tudja, más, mint amilyennek elképzelik, aki bizonyítani szeretne! Mindezt nevelés, megmozgató, és nem vall túl sok gyakorlati érzékre?

A minap kezembe akadt egy kis vers-kötet. A fiatal költő első — feltehetően utolsó könyve is. Csúrkai István írt hozzá előszót, többek között így: „A hang valódi, az időbeli forrás, igaz és magyar, a szándék alapvetően közösségi és népi. Hát mi kell még? Az ifjú költő NYZK-ban él. Nem ír verseket, pénz keres, kereskedelmi ügynök valahol.

Miért dumáltunk hajnalokig, hogy érdekes, hogy muszáj, hogy nem szabad feladni? Hítről, bizalomról, barátságról beszélünk, és arról, később érők vagyunk, és hosszútávú futók. En igazán már egyikben sem hiszek, sodródunk, idomulunk a napi igényeknek megfelelően. Azt keressük, hogyan lehetne gyorsabban, könnyebben túllenni a buktatókon, a nehézségeken, és természetesen minél kevesebb erőfeszítés árán. Ez így természetes?

Egy, Rátkey Endréről készült, monográfia fekszik előttem. A szerző, Nádor Tamás, hosszasan eszteli, a periferiáról be lehet-e kerülni a centrumba. Rátkeyről évtizedekig nem vett tudomást a hivatalos művészettörténet. Így ír a festőről: Jellemző volt a folytonos bizonytalanság, s a kirekesztettség fokozottan érvényes megzsalott szorgalom. Valójában Rátkey sosem szigetelődött el, csupán a divatától, a köznyűzségtől maradt messze. Most hatvanegy éves, nem adta fel.

Egy-két megével odébb hallottam, tanácselnök-helyettes ismerősöm bedobta a törülközőt. Határozott egyéniség hírében áll, többek között ezért is meglepő döntésén. Szóval, megfutamodik? Képtelen együtt dolgozni azzal a tanácselnök-kollégájával, akiről kiderült, mindenképp ügyes van. Az illető természetesen mozgathatatlan, inkább ismerősöm veszi a kalapját. Mi más ez, ha nem kivonulás?

Pokol az élete? Minden intézkedését megtorpedózzák? Bármit tesz, sosem elégedettek vele? Azt mondja, nem asszisztál a közéleti korrupciónak. A kivonulás megoldás? Egzisztenciánál biztosan az, és akár jogos övédelemnek is felfoghatjuk. Kiért és miért küzdjön? A mindennapok, kiért és miért csatározás után várja az infarktust? Ésszerűtlen és illogikus.

Mindezek után nagyon szeretnék találkozni olyan „hosszútávú futóval”, aki úgy döntött, ha beleeged is, végigcsinálja azt, amibe fogott. Akármilyen érdekes, hogy magát a köznyűzségbe, aki nem csatározik le a szekértáborokhoz, aki csak azok a végigküzdi a távot. Nagyon szurkolok neki.

Bodzsár Erzsébet

Láthatatlan forintok

Panaszkodik az ismerős, hogy már nem elég az ezres, amit fizetési napon felszámolt adni szüleinek, ennél többre szorulóknak, és a gyermeki figyelmesség mára elvesztette szimbólumértékét; belőle legközelebb tüze-

lőt szándékoznak rendelni az órekek, tehát megelérhetőséghez kell. Csakhogy meg kell élnie valahogy panasz-kódó barátnak is, akinek vállát nyomja még a két iskoláskorú gyermekének nevelésével kapcsolatos számtalan kiadás is.

Hol jelenik meg mindez a statisztikában — tette fel a jogos kérdést a panaszkodó és véletlenül tudtam is neki válaszolni: sehol. Mint ugyanis a „fogyasztói árindex és a létminimum újszerű értelmezését” kutató program vezetőjétől, Piriety Ottótól, a Szakszervezetek Elméleti Kutató Intézetének tudományos osztály-vezetőjétől nemrégiben megtudtam: a reálbér korántsem csak akkor csökkent, ha a fogyasztói árak nagyobb ütemben emelkednek, mint a keresetek. A hivatalos statisztikában meg sem jelenik szükségletek is okozhatnak komoly kiadásokat. Az ismerős gondja is ebbe a kategóriába tartozik. Szülei nyugdíjának reálértéke csökken, így támogatásuk költsége növekszik, és ezért pénz kénytelen elvonni saját családjától. Míg a szülők csökkenő tényleges jövedelmét jelzik a statisztikák, gyermekük másik oldalán ezzel kapcsolatban fokozódó terheit már nem.

Ahogy nem jelenik meg a KSH kiadványaiban kiadást a már különféle szándékozó gyermekek támogatása, a részükre nyújtott nem csekély segítség a lakásvásárláshoz. Ha pedig még csak iskolába járnak és az amúgy „ingyenes” oktatási költségei emelkednek — szinte mindenhol elvárják az iskola karbantartásához, felszereléséhez a szülők hozzájárulását, — az így ki-

számlázott jövedelem sem rezgeti meg a fogyasztói árindex mutatóját. És a valamenynyűnk zsebéből „láthatatlanul” elfolyó pénz talál meg utat magának bőven. Lassanként olvad mind sonvábbra a kiküldési díjak, az osztálydíj, a családi pótlék reálértéke, melyet szükséges követségűre ismételtelen csak a keresetekből lehet hízítani.

Akad más is, amit talán mindenki szándék mellett sem deríthetnek fel a statisztikusok. Az eltelt évtizedek alatt a hiánycikk aránya — a bővülő áruválaszték dacára — alig csökkent, sejtethetően azonban növekedett a beszerzésnél, kurrens szolgáltatások megrendelésénél csúsztatott borralalok, hálapénzes összegek. Megannyi kiadás, amit nem jelez az árstatisztika, nem rögzítenek a fogyasztási felmérések. Nem adnak számot az autoféris előre fizetés, nagy összegű leköltésből származó kárról. Arról a kárról, amit az állampolgárnak okoz a pénz forgatásából, azonnali elköltéséből létrejövő haszon elmaradása.

A felsorolás végeztével azért próbáltam megnyugtatót; egyrészt idegeim ismeret: az egyrészt azzal, hogy a statisztika mindig, mindenhol torzít, hiszen átlagokkal számol. Aztán „nyomtanul” elfolyó jövedelmünket láthatóan gyarapodásunk tanúsága alapján mindaddig sikerült többletmunka és — igaz olykor keserves — többlet-áldozatok révén pótolni. Ezért is laza már az életszínvonal között.

V. Gy.

Ünnepség a Sajtóházban

Tegnap Szegeden, a Sajtóházban, ünnepi szerkesztőségi összejövetelt tartott a Csongrád Megyei Hírlap. A lap munkatársait a megjelent vendégeket — megyei és szegedi tanács vezetők, a városi pártbizottságok első titkárait, illetve titkárait, a nyomda és a posta vezetőit, a fővárosban dolgozó, egykori szegedi újságírók képviselőit — Kispál Antal, a Csongrád Megyei Lapkiadó Vállalat igazgatója köszöntötte. Vastagh Pál, az MSZMP Csongrád Megyei Bizottságának első titkára üdvözölte a Csongrád Megyei Hírlap új vezetőit; Nikolényi István főszerkesztőt, Bátyi Zoltán és Papp Zoltán főszerkesztő-helyetteseket, kívánva nekik és a lapnak jó munkát, sok sikert. Hangsúlyozta: az eddigmel mozgálszabb, a párt politikáját magas szakmai színvonalon képviselő-szolgálat, a jelenlegi gazdaságosabban működő újságra van szükség ahhoz, hogy napjaink bonyolult körülményei között az MSZMP megfélelő képviselőkkel rendelkezzen a gazdaság- és szociális tömegkommunikációs mezőben.

A párt megyei bizottságának első titkára megköszönte Tamasi Mihálynak a Hírlap eddigi főszerkesztőjének közel egy évtizedes munkáját, és sok sikert, jó egészséget kívánt neki a nyugdíjas évekhöz. Köszöntötte Papp Zoltánt, abból az alkalomból is, hogy felszabadulásunk ünnepén Róza Ferenc-díjjal tüntették ki, és felolvasta a megyei pártbizottságnak hozzá intézett levelét.

A továbbiakban Kutasi József, a Hírlapkiadó Vállalat osztályvezetője adta át Tamasi Mihálynak a HV ajándékát, Fontos Sándor festményét. Szavaira a nyugdíjas állományba vonuló főszerkesztő választott, köszönetet mondva egyben munkatársainak, akik elismerték a városi pártbizottságok üdvözlését és jó kívánságait.

A továbbiakban Kutasi József, a Hírlapkiadó Vállalat osztályvezetője adta át Tamasi Mihálynak a HV ajándékát, Fontos Sándor festményét. Szavaira a nyugdíjas állományba vonuló főszerkesztő választott, köszönetet mondva egyben munkatársainak, akik elismerték a városi pártbizottságok üdvözlését és jó kívánságait.

A továbbiakban Kutasi József, a Hírlapkiadó Vállalat osztályvezetője adta át Tamasi Mihálynak a HV ajándékát, Fontos Sándor festményét. Szavaira a nyugdíjas állományba vonuló főszerkesztő választott, köszönetet mondva egyben munkatársainak, akik elismerték a városi pártbizottságok üdvözlését és jó kívánságait.

Dr. Bátyi Zoltán, 1956-ban született, Szegeden. 1980-ban

